

Ingvild Lorentzen

Høringsbrev handlingsplan for tilgjengelighet og tilrettelegging - Høringssvar fra Universitetsbiblioteket

Vi viser til brev datert 08.12.2020, der Læringsmiljøutvalget inviterer enhetene til å kommentere utkast til ny handlingsplan for tilgjengelighet og tilrettelegging. Universitetsbiblioteket er positiv til at man nå søker å samordne plan- og regelverk på dette området, men har noen kommentarer til selve handlingsplanen.

Innledningsvis vil vi påpeke at handlingsplanen ikke tydelig nok definerer roller og ansvar på dette området, til tross for at dette er et uttalt mål under fokusområde 1. Dette kommer til uttrykk gjennom alle de øvrige fokusområdene. Nesten gjennomgående er ansvaret for de ulike tiltakene fordelt på flere ulike enheter, med delvis svært ulike mandat og på ulike nivå i organisasjonen. Dette blir særlig påfallende når både Helsefak og UB, samt de underliggende enhetene Helped og Result, tilføres ansvar for et og samme tiltak, og gjerne med andre enheter i tillegg. Dette bidrar ikke til å plassere ansvar for gjennomføring, og det hadde vært mer formålstjenlig å forankre dette et sted, eller på samme nivå i organisasjonen, og la disse innhente den nødvendige bistand, kompetanse og de ressurser som kreves for å løse oppdraget.

I utkastet er det også flere steder benyttet begrep som ikke defineres eller avgrenses. Et eksempel i denne sammenheng er begrepet E-ressurser, som benyttes under fokusområde 4. Her blir det ikke kommentert hvorvidt man snakker om elektronisk tilgjengelig litteratur, databaser, program-/maskinvare eller læringsplattformer.

I det følgende vil vi knytte noen kommentarer til tiltak, der UB (herunder Result) er gitt et særlig ansvar.

Fokusområde 3 (tiltak 6)

UB gis her ansvar for å lage en oversikt over tilrettelagte leseplasser ved alle campus, og hvem som har ansvar for dem. Innledningsvis bør det sies at det ikke bare er i biblioteklokalene det finnes lese-/arbeidsplasser for studentene. Svært mange av disse er lokalisert utenfor UB og administreres og utstyres av fakultetene. Dette er areal som UB ikke nødvendigvis engang vet hvor er lokalisert.

UB har per i dag to ansatte som følger opp brukere med særskilte behov i biblioteklokalene. De har allerede en oversikt over spesialutstyr som finnes ved de ulike bibliotek. Begrepet tilrettelagt leseplass er noe vanskelig å forholde seg til, her er det snakk om tilpasninger som må gjøres individuelt og utfra svært ulike behov. Det er derfor ikke hensiktsmessig å ha avsatte egne leseplasser til slike formål på permanent basis. Vi tilrettelegger for brukere med alt fra syns- og hørselsvansker, ulike fysiske utfordringer, læringsvansker og angstproblematikk. Studenter som har behov for ulike typer spesialutstyr vil også ofte ha behov for dette på andre læringsarenaer, utenfor biblioteket, både i samband med forelesninger, laboratorieundervisning og ulike former for praksis. Det innebærer at studenten gjerne har fått slikt utstyr gjennom NAV-systemet, og der dette er programvare, har dette installert på egen PC.

Dette innebærer også at den veiledning studenten måtte ha behov for når det gjelder pedagogiske hjelpemidler (fokusområde 5, tiltak 5) ofte er ivarettatt av hjelpeapparat utenfor UiT.

Fokusområde 4 (tiltak 3)

Resultat gis her et ansvar, sammen med FUF og ITA for at alle videoopptak som inneholder lyd skal være tekstet, eller ha en tekstbeskrivelse av relevant lyd i videoen. Dette er en oppgave som både krever spesialkompetanse, krever spesialutstyr og som er et svært tidkrevende arbeid. Resultat er på ingen måte rigget for å kunne utføre dette arbeidet på alle videoproduksjoner som lages ved UiT.

Fokusområde 4 (tiltak 6)

UB bes her påse at materialene fra store e-bokleverandører oppfyller kravene til universell utforming, og eventuelt bytte leverandør der dette ikke er tilfelle.

For det første stiller vi oss noe undrende til at man har valgt å kun stille krav til utforming når det gjelder e-bøker, og ikke andre former for elektronisk tilgjengelige læringskilder (elektroniske tidsskrift m.m.).

I 2019 passerte UB 800 000 e-bøker, og dette utgjør mer av samlingen vår enn trykte/papirbaserte bøker. Å skulle gå igjennom dette materiale med tanke på å vurdere om de oppfyller kravene til universell utforming er en svært omfattende prosess. I tillegg er vi på mange måter prisgitt hvilke plattformer de ulike leverandørene, som har også har rettighetene til materialet, velger. Det er ikke slik at vi raskt kan skifte leverandør og samtidig opprettholde tilgangen til de samme ressursene for brukere ved UiT.

En mulighet er at vi kan be de store leverandørene om selv å gjøre denne evalueringen, og la mulighetene for å levere på universell utforming telle med i vurderingene i samband med anbudsrunder. UB har per i dag en avtale med Delbanco om levering av e-bøker. Denne avtalen løper til april 2022, men kan ytterligere forlenges for 4 år.

For å stille sterkere i anbudskonkurranser knyttet til vitenskapelig litteratur inngår UB ofte i et samarbeid med andre institusjoner i sektoren. Avtalen med Delbanco er et resultat av en anbudskonkurranse i regi av BOTT. Slik prisutviklingen har vært på vitenskapelig litteratur er det kort sagt umulig for et lite universitet og gjennomføre slike anbudsrunder alene, uten at det medfører svært store kostnader for UiT. Vi er derfor avhengig av at andre institusjoner slutter opp om slike krav gjennom felles anbudsrunder, og at bevilgende myndigheter gir kompensasjon for de merkostnadene dette påfører utdannings- og forskningsinstitusjoner.

Vennlig hilsen

Johanne Raade
bibliotekdirektør

Runa Rønning Ryeng
faggrupeleder for administrative tjenester
—
runa.r.ryeng@uit.no
77 64 64 94